

ΟΙ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΑΙΟΙ
ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟΝ ΚΛΕΦΤΙΚΟΝ

³Ἐγράφη ἐν Στεμνίτσῃ
κατ' ἀπαγγελίαν
Γεωργίου Παλαμίδου.

⁷Ἐλεύθερον ρυθμοῦ. ⁸Ηχος ḥ Πα. Χρόνος ἀργός.

λαμ πει γ' ο ο ο η η η μη ο η η λιος στα
βου ου ου ου ου να α α α α α α α α α
λα αμ πει ει και αι στα α α λαγ κα δια λα
μπει και αι στΑ α α και στΑ αρ κου δο ρε ε
ε ε ε μα α α α α α α α

E π ω δ ḥ ζ

Πυθμὸς ἔξασημος, Χορίαμβος.

سیاست

Του Λεωνίδα το σπάθι πρώτη πόλη
 Κολοκράτης το φορεί πρώτη πόλη
 θα το οντό δηλαβό νει ει και το ατμα
 του πατρός γονεί

ΟΙ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΑΙΟΙ

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟΝ ΚΛΕΦΤΙΚΟΝ

*Largo**ad Libitum*

(Si*)

f

Λάμ·πει ν'ο ἔ - ὁ ἔ - λιος ἔστα
βου - να λάμ·
πει καὶ ἔστα λαγ·κά - δια λαμ· πει καὶ στα
καὶ ἔστρατον δόξε - μα.

'E π φ δ ḥ s

Τοῦ Λεωνίδα τὸ σπαθῖ Κολοκότρωνης
τὸ φορέτον πολος θὰ τὸ ἵδη λαβόνει
καὶ τὸ αἷμα τού παγόνει.

(*) Λάμπει (ν') ὁ ἥλιος ἐτὰ βουνά, λάμπει καὶ ἐτὸν λαγκάδια,
 Λάμπει καὶ στὸν Ἀρκουδόρεμμα (¹) τὸ δόλιο Λιμποβίσι, (²)
 "Οπουν ν' οἵ κλέφτες οἵ πολλοί, οἱ Κολοκοτρωναῖοι,
 Πόλον τὸν ἀσήμια τὰ πολλὰ καὶ τὰ χρυσᾶ τσαπράζια,
 Καβάλλα πᾶν τὸν ἐκκλησιά, καβάλλα προσκυνᾶνε,
 Καβάλλα πέρον ἀντίδερο ἀπὸ τοῦ παπᾶ τὸν χέρι,
 Καβάλλα βγῆκαν καὶ ἐκατσαν τὸν μαρμαφένιο ἀλώνι.
 Κινδύνιον θεοδωράκης μίλησε καὶ λέει τοῦ Ἀντώνη :
 — Ξήγα μὲν Ἀντώνη, τὸν δνειρό, τί ναι κακὸν γιὰ μένα.
 Θελὼ ποτάμι πέρασα καὶ πέρα δὲν ἐβγῆκα,
 Καὶ μοῦ πεσε νὸ φέσι μου κινδύνιον σπαθιοῦ μου,
 — Στέκετεν Ἀντώνης καὶ τοῦ λέει καὶ τὸν δνειρό ξηγάει :
 Γένιον δέρφια σου σκοτώθηκαν τὸν Ἀλμιαλοῦς τὸν ἀμπέλια,
 τοὺς πρόδωσεν δὲ Καλόγηρος ἀπὸ τὸ Μοναστήρι.

Ο μελωδικὸς τρόπος τοῦ ἄσματος τούτου οὐδόλως ἀποδίδεται διὰ τῶν διαστημάτων τὰ δποῖα ἀκολουθεῖ ἡ ἑλάσσων αλίμακτή τῆς Εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς. Διότι οἱ τόνοι Re—Mi (=Πα—Βου) καὶ La—Si (=Κε—Ζω) οὔτε μείζονες (= $\frac{9}{3}$) εἰναι, οὔτε καν φυσικοὶ : λάσσονες (= $\frac{9}{12}$). Συνεπῶς, ἀφ' οὗ οὔτε διὸ τῶν τονικῶν διαστημάτων τῆς φυσικῆς αλίμακος δὲν ἀποδίδονται πολλῷ μᾶλλον δὲν ἀποδίδονται διὰ τῶν συγκεκριμένων τοιούτων τῆς ἑλάσσονος αλίμακος τῆς Εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς. Αἱ δύο ἑλάσσονες αλίμακες Re καὶ La, πρὸς τὰς βάσεις τῶν δποίων ἀντιστοιχοῦσιν αἱ βάσεις τοῦ Πρώτου καὶ Πλαγίου πρώτου ἥχου (=Πα καὶ Κε) τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, ἀποδίδουσιν

(*) Τοῦ ἄσματος τούτου ὑπάρχουσι πολλαὶ παραλλαγαί, ἀς εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ «Διηγήσει τῶν συμβάντων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς» καὶ ἐν σελ. 123—129 τοῦ Β' τόμου. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐπιγραφόμενον «Ο Γέρων Κολοκοτρόπος», ἔξεδόνθη τὸ πρῶτον τὸ 1851, εἰς δευτέραν δὲ ἔκδοσιν τὸ 1889 ἐν Ἀθήναις. Αὐτόθι εὑρηται καὶ τὸ ίστορικὸν τοῦ ἄσματος τούτου, ἔχον ὡς ἔξηγες: «Κατ' Ιανουάριον τοῦ 1806, διε τὴν ἑγάσθη ἡ ἔκδοσις τοῦ φιλομανίου καὶ τῆς Πατριαρχικῆς ἐγκυλίου περὶ καταδιώξεως τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἀρματωλῶν καὶ κλεφτῶν, ὁ Γέρος Κολοκοτρόπων ηγούεται εἰς τοὺς ὑπὸ αὐτον γὰρ διεκπεραιωθῶσιν εἰς Ζάκυνθον, ὅπως σωθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐπικειμένης αὐστηροτάτης καταδιώξεως. Μή γενομένῳ δὲ τούτου δεκτοῦ συνειδούλευσεν αὐτοὺς νὰ χωρισθῶσιν εἰς μικρὰ ἀποσπάσματα καθ' δλον τὸν χειμῶνα, ἵνα ἀποφύγωσι τοὺς ἔκ τῆς συγκεντρώσεως κινδύνους». (Τόμ. Β', σελ. 124. καὶ Τόμ. Α'. σελ. 18).

1—2. Ἀρκουδόρεμμα—Λιμποβίσι : Χωρία τῆς Γερενιάς νῦν ἀκατοίκητα. Τὸ δεύτερον ἦτο πατρίς τῶν Κολοκοτρωναίων.

7

ἄλλων τρόπων κλίμακας αὐτῆς, αἵτινες, χρόαι καλούμεναι, εἶναι εἰδικαὶ τοῦ κυρίως γένους (τοῦ διατονικοῦ) διαιρέσεις καὶ ἀκολουθοῦσι τὴν ἐξῆς σειρὰν διαστημάτων :

Πλὴν τῶν κλιμάκων τούτων, τῶν ὁποίων τὰ τετράχορδα βαίνουσι κατὰ τόνον (=12) καὶ ἡμιτόνιον (=6) καὶ τόνον (=12), ἔξαιρουμένων τῶν ἄλλοιώσεων τῶν ὀξέων τετραχόρδων, ὑπάρχει καὶ ἄλλη, τῆς ὁποίας τὰ τετράχορδα ἔχουσι τὰ αὐτὰ διαστήματα, κατ' ἄλλην ὅμως σειράν, καθ' ἡμιτόνιον τουτέστι (=6) καὶ τόνον (=12). Ἡ κλίμαξ αὐτῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ διεσώθῃ ἡ ἀρχικὴ διαιρεσίς τοῦ ἀρχαίου συντόνου διατόνου γένους καὶ τῆς ὁποίας ποιοῦνται χρῆσιν ἡ τε Βυζαντινὴ καὶ ἡ καθόλου Ἀνατολικὴ μουσικὴ ὡς ἵδιαιτέρου αὐτῶν τρόπου, εἶναι αὕτη:

Ἄλλοι οἱ ἥχοι Πρώτος καὶ Πλάγιος Πρώτου τῆς Βυζαντινῆς καὶ τῆς ἐν γένει Ἀνατολικῆς ὑπὸ οὐδεμιᾶς τῶν κλιμάκων τούτων ἀποδίδονται, καθόσον ὑπάρχει ἐν αὐταῖς ὁ ἐλάσσων τόνος καὶ ὁ ἐλάχιστος καὶ ἴδιως ὁ ἐλάσσων, ὅστις, οὔτε κανὸν φυσικοῦ τοιούτου ἔχων τὸ ὕψος (= $\frac{9}{10}$), εἶναι ἐν σημαντικὸν πάθος αὐτοῦ, διὸ τοῦ ὁποίου ἀποδίδεται ὅλη ἡ δροσερότης καὶ ὁ ἴδιαιτερος χαρακτήρας τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς. Καὶ ὁ ἐλάσσων οὗτος τόνος τοῦ Πρώτου καὶ Πλαγίου Πρώτου ἥχουν ὑπολείπεται περίπου τοῦ μὲν φυσικοῦ κατὰ ἐν κόμμα (= $\frac{80}{81}$), τοῦ δὲ μείζονος κατὰ κόμμα πόμματος (= $\frac{80}{18}$).²

Τὸν τόνον τοῦτον πρὸς διάκρισιν σημειοῦμεν ἐν ἀρχῇ ἐκάστου ἄσματος, εἰς τοῦτον τὸν τρόπον ἀναγομένου, διὸ ἀστερίσκου.

Η ΑΝΑΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΚΛΕΦΤΙΚΟ.

X o ρ ò s π η δ η κι ρ ò s.

Ἐγγάραφη ἐν Καρυταιίνῃ
κατ' ἀπαγγελίαν
Χρήστου Σπυρακοπούλου
κτηματίου.

Πυθμὸς ἔξασημος, Χοοίαιμβος.

The image shows a page of handwritten musical notation on four-line staves. The notation consists of vertical stems with horizontal dashes indicating pitch and rhythm. Below the staves, there are lyrics in two languages: Greek and Latin. The Greek lyrics are written in a cursive Gothic script, while the Latin lyrics are in a more formal Gothic or Romanized script. The lyrics are as follows:

Στη ης Αρ za a a a dia as 's της Αρ
za διας τον πλα τα a a a vo [κυ v
ρα Λε νη a a a a μα a av a a
μα a av E λε νη] πο o λλοι ou ou
ναι ai μα a a ζε μιε voi

Στῆς Ἀρκαδίας τὸν πλάτανον [κυνοὶ Λέυνη, ἀμάχη! ἀμάχη!]

Ἐλένη] πολλοὶ γὰρ παῖς εἰσιν.

[*Ogè v'*] ὁ Δήμαος τοῦ ἀγαριτῆς [καὶ οὐδὲ Λέων κτλ.]

καὶ τούτων τὰν Ἐλέυσιν

—[*Ooè ν'*] Ἐλέγη τί [*Ἐλέγην*] τί τὸν ἔχοντας [καὶ Λέυκην τὴν]

τὸν ποῦτο σου τὴν ἔμποιαν

—[Οοὲ] Στοατιώτας τὸν ἔπινοαν [χοὶ Λέων μῆτρα]

τέλος τούτης ημέρας

[Οοὲ] Λὲν τὸν δικάζοντας ἔσαμων [μιοὲ Αὔγουστος]

δὲν τὸν διαέργειν.

[*Ooè*] Μὰ τὸν δικάζοντα χρόνο,

σοβια [κυρα Λένη κτ]

σόβια τοῦ θανάτου.

Η ΑΝΑΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ

Larghetto ($\text{♩} = 96$)

$\text{♩} = 96$

(p) 6

Στῆς Αρ-za -

διᾶς στῆς Αρ-za - διᾶς τὸν πλά-τα -

νε [zu,- qì] Λέ-νη, Α - μὰν

Α - μὰν Ε - λέ - νη] πολ - λοὶ

vai μα - ζεμ- μέ- voi.

‘Ο μελῳδικὸς τρόπος τοῦ ἄσματος τούτου ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν τοῦ Δευτέρου ἥχου τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, ὅστις ἔχων θεμελιώδη αὐτοῦ φθόγγον τὸν Δι (=Sol), βαίνει κατὰ τὸ ἑξῆς τετράχορδον :

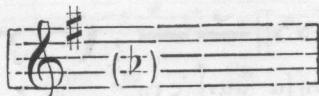

‘Αλλ’ ὅταν θέλῃ νὰ σχηματίσῃ ὅλόκληρον κλίμακα, μεταχειρίζεται τὰς ἑξῆς δύο :

Κύριων χαρακτηριστικὸν τοῦ ἥχου τούτου εἶναι, ὅτι τὸ διάστημα Δι—Κε (=Sol—la) οὔτε τόνος εἶναι οὔτε ἡμίτονον, ἀλλὰ μία ὑφεσις ἐλάσσονος τόνου ἔχουσα ὑψος περίπου $\frac{5}{8}$. Λαμβανομένου δὲ ὅψιν, ὅτι καὶ ὁ φθόγγος Ζω (=Si) δὲν εἶναι μείζων τόνος, ἀλλ’ ἐλάσσων ὑψούς περίπου $\frac{9}{10}$, τὸ μελῳδικὸν ἄκουσμα αὐτοῦ εἶναι τελείως διάφορον τοῦ φρικτοῦ ἔκεινου, ὅπερ προκύπτει ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν διαστημάτων τοῦ κλειδοκυμβάλου Sol—la—si—do.

Καὶ διὰ τὸν τρόπον τοῦτον. ὅστις ἔχει διαρκῶς ἐν ὑφέσει τὸν φθόγγον: la, μεταχειριζόμενα ἴδιαίτερον ὀπλισμὸν ἐν ἀρχῇ, τιθέντως ἀμέσως μετὰ τὴν δίεσιν τοῦ fa γενικὴν ὑφεσιν τοῦ La ἐντὸς παρενθέσεως:

ἵτις δηλοῖ, ὅτι πανταχοῦ οἱ φθόγγοι la εἰσὶν ὑφέσεις.

("Ιδε «Νέαν Φόρμιγγα» ἀριθ. 5—6—7, 1921).

Σημείωσις.—Τὰ περὶ τῶν διαστημάτων τοῦ ἥχου τούτου, ὅπως καὶ ὅλων τῶν ἥχων ἐκτίθενται σαφῶς καὶ ὀρισμένως ἐν τῇ ὁσονύπῳ ἐκδιδομένῃ θεωρίᾳ τοῦ κατασκευαζομένου μεγάλου ὀργάνου τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς.

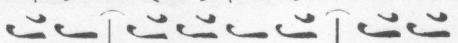
K.A.Ψ.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΑΡΑΧΟΒΑΣ

ΗΡΩΙΚΟΝ

Ἐγγράφη ἐν Ζατούνι
κατ' ἀπαγγελίαν
† Νικηφόρου Στράγγα.

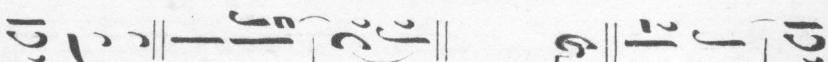
Ρυθμὸς Ἐπίτοιτος μικτὸς ἐκ Β' καὶ Γ'

Ἡχος η Γα γ

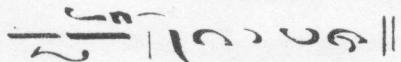
Στη η με ση [α μαν] 'στη με ε ε ε ση η

'στην Α α οα χω βα (Δις) 'στην με ση 'στην

Α α οα χω βα α α και 'στην Ηα ληο πλα α

τι τι τσα α α α

Η ἀρχὴ τῶν ἐπομένων στύχων:

Πε εν

Η τελικὴ κατάληξις: οῦτο :

οι

Στὴ μέση 'στὴν Ἀράχωβα καὶ στὴν Ηαληοπλατίτσα
πέντε πολέμοι γίνονται ἀπ' τὸ πρωΐ ὡς τὸ γιῶμα
κι' ἄλλοι μετὰ 'π' τὸ δειλινὸν ὡς ποῦ νὰ ἔημερώσῃ.
Βασιλεπούλ' ἀγνάντευε ἀπὸ τὸ παραθύρι.

- Ηᾶψε σουφῆ τὸν πόλεμο, πᾶψε καὶ τὸ ντουφέκι,
νὰ κατακάτσῃ ὁ κουρνιαζτὸς νὰ μετρηθῇ τ' ἀσκέοι.
- Μετριῶνται οἱ Τοῦρκοι τρεῖς φορὲς καὶ λείπουν τρεῖς χιλιάδες.
Μετριῶνται τὰ Ἑλληνόπουλα καὶ λείπουν τρεῖς λεβέντες.
ὅ ἔνας πάει γιὰ ψωμί, ὁ ἄλλος γιὰ προσφάϊ
κι' ὁ τρίτος ὁ καλλίτερος πάει 'στὸ Μοναστῆρι.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΑΡΑΧΩΒΑΣ

The musical score consists of three staves of music in common time (indicated by '8'). The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are:

Στή μέ- ση [ά- μαν] ζτή μέ-

The second staff continues the melody and lyrics:

ση ζτήγ Ά - ρά- χω - βα βα ζ τή

The third staff concludes the melody and lyrics:

μέ- ση ζτήγ Ά - ρά- χω - βα ζαί

ζτήν Πα - ληο- πλα - τί - τσα οι.

Ο μελωδικός τρόπος του ἄσματος τούτου ἀνάγεται εἰς τὸ ἐναρμόνιον γένος τῆς Βιζαντινῆς μουσικῆς, τὸ δόποιον περιλαμβάνει τοὺς ἥχους Τρίτον καὶ Βαρύν. Οἱ δύο οὖτοι ἥχοι, ἔχοντες θεμελιώδη αὐτῶν φθόγγον τὸν Γα (=fa) τῆς Μέσης, ἀκολουθοῦσι κλίμακα ἐκ δύο διεζευγμένων τετραχόρδων ὅμοιοι σχήματος, ὃν ἡ σειρὰ τῶν τονιάτων διαστημάτων ἐκ τοῦ βαρέος πρὸς τὸ δέξιν εἶνε τόνος, τόνος καὶ ήμίτονον :

Τὸ διὰ τριῶν μειζον διάστημα Γα—Κε (=fa la) εἶναι τὸ ἀρχαῖον Πυθαγόρειον, ὅπερ δέξύτερον ὃν τοῦ φυσικοῦ διὰ τριῶν ($=\frac{5}{4}$) κατὰ κόμμα κόμματος ($=\frac{8}{80}$), ἢτοι $\frac{5}{4} \times \frac{81}{80}$, ἐκφέρεται διὰ δυνάμεων τοῦ 2 καὶ 3, ἢτοι $\frac{34}{26}$.

Τὸ ἥθος τοῦ μελωδικοῦ τούτου τρόπου ἔχει χαραρακτῆρα ἀνδρικὸν καὶ πολεμικόν.

Ο φθόγγος Βου (=mi), ἐκ τοῦ Γα (=fa) ταχέως λαμβανόμενος καὶ πρὸς αὐτὸν ἀμέσως ἐπιστρέφων, ὑπόκειται εἰς ἔλξιν, ὑψούμενος κατὰ τέταρτον περίπου τοῦ τόνου.

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

Ἐγέραφη ἐν Στεμνίτσῃ
κατ' ἀπαγγελίαν
Παντελή Θεοφίλη.

Ρυθμὸς ἑπτάσημος

Β' Ἐπίτριτος (Σ-Τ-Σ-Σ)
μετ' ἔξαιρέσεων Α' Ἐπιτρίτου: || Σ-Τ-Σ-Σ||

Ηχος λ ρ Ηα γ

Στην Πολιτεία εις την στην,
Πολιτεία εις γένε νυ αδε ε ε εν,
Στην Πολιτεία εις γένε ε,
να α δε ε ε εν τρο πλα τν φυ,
λλο και δρο ο σε ε ε ε ρο.

Στὴν πόλιν εἶν’ ἔνα δεντρὸν
πλατύφυλλο καὶ δροσερό.
Στὴ φίλα βγάζει κρυόν νερό
καὶ τὴν κορφὴν ἔχει ἔνα σταυρό.
Πᾶντες δὲ ναύτες γιὰ νερό
καὶ κάνουν δρόκον τὸ σταυρό.
Οπῶχει δυὸν ἀγαπητικὲς
ἔχει σαράντα μαχαιριές.
Οπῶχει τρεῖς καὶ τέσσερες
νάχη σαράντα τέσσερες,
Κι δπῶχει μιὰ κι εἶναι καλὴ
νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ τὴν ζαρῇ.

Τοῦ ἄσματος τούτου ὑπάρχουσι πολλαὶ παραλλαγαί, ὡν μία ἐν τῇ
«Περισυναγωγῇ» Π. Παπαζαφειροπούλου, σελ. 126 καὶ ἑτέρα ἐν ταῖς
«Ἐκλογαῖς» Ν. Πολίτου, σελ. 144, 96.

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

Allegro (♩ = 176)

εί - νέα δεν τρό Στήν τρό - Στήν Πόλι εί - νέα πλα - τύφυλο καὶ δεν - τρό - πλα - τύφυλο καὶ δρό - σε - ρο Στήν ρό -

Διὰ τὸν ἐν παρενθέσει διπλισμὸν ἐκ γενικῆς ὑφέσεως καὶ διέσεως ἵδε παρατηρήσεις εἰς σελίδα 30.

‘Ο μελῳδικὸς τρόπος τοῦ ἄσματος τούτου, ὅπως καὶ τῶν τριῶν ἐπομένων ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν τοῦ Ηλαγίου Δευτέρου ἥχου τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, διτις θεμελιώδη αὐτοῦ φθόγγον ἔχων τὸν φθόγγον Πα(=re), ἢ Κε(=la) κατὰ μετάθεσιν, βαίνει κατὰ τὸ ἔξηστητον ὁρόδον:

‘Ο ἥχος οὗτος ὅταν θέλῃ νὺ σχηματίσῃ διλόκληρον χωματικὴν κλίμακα, ἐπαναλαμβάνει τὸ αὐτὸ τετράκοδον κατὰ μίαν πέμπτην ὁξύτερον:

Οὐδὲν τῶν διαστημάτων τοῦ ἥχου τούτου ἀποδίδεται διὰ τῶν τοῦ κλειδοκυμβάλου, καθόσον οὔτε τὸ re-mi, εἶναι ὑφεσις, οὔτε τὸ fa-sol εἶναι δίεσις, οὔτε τὸ mi-fa εἶναι τριημιτόνιον. Τὰ πραγματικὰ διαστήματα καὶ τούτου τοῦ ἥχου καθορίζονται ἀρχιβῶς ἐν τῇ δογονόπῳ ἐκδιδομένῃ θεωρίᾳ τοῦ κατασκευαζομένου μεγάλου ὁργάνου τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς.